

Riitta Savikko, Hanna Mäkinen, Karoliina Rimhanen & Sari Himanen

MTT Kasvintuotannon tutkimus, etunimi.sukunimi@mtt.fi

Ilmastomuutoksen hillinnän ja sopeutumisen haasteet ja mahdollisuudet Suomen maataloilla: ILMASE-hankkeen toimijatyöpajojen antia

Toimijatyöpajoja ympäri Suomen

Ilmastomuutos ja maaseutu (ILMASE) –tiedonvälityshankkeen tavoitteena on jakaa käytännönläheistä tietoa ja lisätä maaseutuyrittäjien, neuvojen, viranhaltijoiden ja tutkijoiden välistä keskustelua ilmastomuutokseen varautumisesta. Hanke on järjestänyt vuosina 2012-2013 ympäri Suomen 11 työpajaa, joissa asiantuntija-alustusten avulla yhteensä 230 osallistujaa on ollut mukana keskustelemassa ilmastomuutoksen hillinnän ja sopeutumisen haasteista ja mahdollisuuksista. Työpajojen sisältöä ja esiin nousseita toimijoiden näkökulmia jaetaan verkkosivuston kautta ja työstetään tutkimuksellisesti. Posterissa esitetään työpajojen keskusteluosioissa ja palautelomakkeissa esiin nousseiden ilmastomuutokseen varautumisen haasteiden ja mahdollisuuksien alustavaa laadullista analyysiä.

Tieto- ja osaamis pohja, yhteistyö, uusiutuvat luonnonvarat ja vakaa yhteiskunta luovat mahdollisuuksia varautumiseen

Ilmastomuutokseen sopeutumisen mahdollisuuksien nähtiin tilatasolla ponnistavan maaseutuyrittäjien kokeilunhalusta ja tieto- ja osaamis pohjasta. Sopeutumiseen koettiin saatavan eväitä viljelijöiden ja neuvojen yhteistyöstä, jonka kautta uusia toimintatapoja saadaan vietyä käytäntöön. Suomessa käytettävissä olevat uusiutuvat luonnonvarat ja vakaa yhteiskunta nähtiin maaseudun vahvuuksiksi ilmastomuutoksen tuomiin haasteisiin vastaamisessa.

Haasteina epävarma kannattavuus, maaseudun arvostuksen puute, työmäärän kasvu, suuret investoinnit, poukkoileva politiikka ja yhteistyön takkuaminen

Haasteena ilmastomuutokseen varautumisessa toimijat pitivät maaseutuyrittäjien keskinäisen yhteistyön vaikeutta, esimerkiksi konehankinnoissa ja kasvinviljely- ja kotieläinpuolen tilojen lanta- ja viherlannoitusrehuyhteistyössä. Tulevaisuususkoa latistivat kokemukset siitä, että viljelijän työtä ei yhteiskunnassa arvosteta. Työmäärä ja byrokratia koettiin välillä valtaviksi ja silloin tulevaisuuden ja ilmastokysymysten pohtiminen voitiin nähdä uuvuttavaksi lisätyöksi.

Maatalouden epävarma kannattavuuskehitys, puute investointeihin tarvittavasta pääomasta ja maaseutuväestön ikääntyminen vaikeuttivat toimijoiden mielestä tulevaisuuteen varautumista. Poukkoileviksi koetut maatalous-, ilmasto- ja energiapolitiikka aiheuttivat turhautumista ja pelkoa tilan toiminnan muuttumisesta kannattamattomaksi.

Monet työpajojen nuoret yrittäjät ovat kuitenkin olleet hyvin valistuneita ja kiinnostuneita tilansa kehittämisestä; he kokivat omat mahdollisuutensa vaikuttaa kannattavuuteen myös suurempina.

KUVA 1. Työpajojen teemoja. Tarkemmin sivustolla www.ilmase.fi

Kannattavuuden parantaminen ja ilmastomuutokseen varautuminen yhdistettävissä

Satovarmuuden parantaminen vaihtelevissa sääoloissa, esimerkiksi huolehtimalla maan rakenteesta ja kasvukunnosta sekä kokeilemalla tilalla uusia viljelykasvilajeja ja kasvilajikkeita, koettiin kiinnostavaksi lähtökohdaksi sopeutumisen miettimiseen. Monipuolisten menetelmien (esimerkiksi kasvinvuorotus, seosviljely, typensitojakasvit, monimuotoisuuden ylläpito pellonpientareilla, kierrätysravinteet) nähtiin tarjoavan kiintoisia mahdollisuuksia sopeutumistarpeisiin vastaamisessa. Maataloilla oli toiveita laajentaa tilan tuotantoa myös uusiutuvan lähienergian tuotantoon, esimerkiksi biokaasun tuottamiseen. Toiveita oli jopa tilan energiaomavaraisuuteen pääsemisestä. Ideoiden käytäntöön viemisen yleistymiseksi toivottiin taloudellisia kannustimia.

Tutustu hankkeen tuotoksiin sivustolla:

www.ilmase.fi

Tietoa ja keskustelua myös loppuseminaarissa 10.3.2014 Hämeenlinnassa

Kuvat: Karoliina Rimhanen ja Maria Hyvönen